СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 52. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 15-го березня 1945. No. 52. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, March 15, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ „СТЕЛЮ" НА ВСТУП ДО ФІЛЬМОВИХ ТЕАТРІВ

ВАШИНҐТОН. — Адміністратор Цін Честер Бавлес у листі до предсідника сенатської Банкової Комісії Роберта Ф. Вагнера піддає думку завести найвищу ціну на білети вступу до фільмових театрів та інших місць для забав і розривок, як от звичайні театральні вистави або атлетичні змагання. Досі такі ціни не підлягали контролі і тому театральні підприємства змінювали їх довільно.

Бавлес згадав, що ціни на вступ до фільмових театрів зросли приблизно на 38½% від червня 1941 до грудня 1944.

ПРИНЯЛИ ЛЕНД-ЛІЗ З ОБМЕЖЕННЯМИ.

ВАШИҐТОН. — Палата репрезентантів 354 голосами проти 28 приняла законопроєкт на продовження Ленд-Лізу на таких засадах, які запропонувала комісія. Закон має бути продовжений лише на рік з тим, що викінчення умовлених справ має бути переведене впродовж трьох літ. Достави на підставі Ленд-Лізу підуть виключно на воєнну акцію. — Законопроєкт має ще піти під рішення сенату.

НАРІКАЮТЬ НА ПОСТАНОВУ „ВЕЧІРНОГО ДЗВОНА".

НЮ ЙОРК. — Показується, що заборона продажу алькогольних напитків після півночи на підставі так званого правила „Вечірного Дзвона" (корфю) спричиняє більше деморалізації ніж дозвіл пиття поза північ. Велика кількість гостей призбирується по ресторанах перед північчю, а коли приходить північ вони з поспіхом випивають більшу кількість алькоголю і просто впиваються. Тоді викидають гуртами на вулицю як цивілів так і вояків, де вони голосно висказують своє негодування. — В інших місцях гості шукають підступу і кажуть наливати собі горівку до до горняток з кави, так, щоб ошукати поліцію.

ЗАГРОЗА ЗАГАЛЬНОГО СТРАЙКУ У ФІЛЬМОВИХ ТЕАТРАХ.

НЮ ЙОРК. — Внаслідок спору міжількома юніями щодо приділу роботи може прийти до загального страйку в фільмових театрах. Колиб так сталося, будуть позимикані всі фільмові театри в Злучених Державах, які дістають фільми з Галивуд. Нюйорський відділ ч. 306 юнії фільмових операторів вже приготовив все до страйку і повідомив кватиру в Галивуд, що жде наказу.

ЗАПОТРЕБУВАННЯ ВОЯКІВ НЕ БУДЕ ЗМЕНШЕНЕ.

ВАШИНҐТОН. — Предсідник Комісії Воєнної Сили Пол МекНат повідомив обі комісії конґресу, що запотребування вояків не зменшиться навіть після перемоги над Німеччиною. Дальший побір рекрута відбувається на підставі дотеперішнього закону, але МекНат домагається від конґресу переведення закону про загальну краєву службу не зважаючи на те, що оба теперішні законопроєкти перепали в конґресі.

Після війни не скоро настануть мирові відносини у світі і тому Америка потребуватиме багато людей, як вояків так і робітників для переведення післявоєнних потреб.

ДЕВЯТЬ НОВИХ ПОВНИХ ҐЕНЕРАЛІВ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт іменував 9 нових повних ґенералів, які будуть мати право носити по 4 зірки на ковнірі. Є це найбільше число ґенералів іменоване одноразово в дотеперішній історії Злучених Держав. Це такі ґенерали: Джозеф Т. МекНарні, Омар Н. Брадлі, Волтер Круґер, Бреґон Б. Сомервел, Карл Спац, Джордж Т. Кені, Марк Кларк, Джейкоб Л. Доверс і Тамес Т. Ганді.

Досі Ґенерали з чотирма зірками належали до рідкостей. Одначе сталося так, що тепер вже є 4 ґенерали з 5 зірками, отже на їх місце треба було іменувати нових. Це такі ґенерали: Джордж А. Маршал, Г. Г. Арнолд, Двайт Д. Айзенгавер, Доґлес МекАртур.

ПОСВЯТА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ВІДНОСИН.

НЮ ЙОРК. — Жінка видавця ґазети „Гералд" з Бриджпорт, Конн., пані Елсі М. Даненберґ, вернула недавно з Европи, де відбула практичні студії тамошніх відносин. Вона оповідала про них на розмові в Тавн Гол. На запрошення британського міністерства інформацій пані Даненберґ піднялася працювати в різних ділянках праці, як от мити пляшки в броварі, чистити льокомотиви на залізницях, бути служанкою в вояцьких кантинах і загалом вона перебула 30 різних таких робіт не лише в запіллю, але теж і на фронтах як в Анґлії так і в Европі. Вона дружилася в селянських і робітничих хатах із усякими людьми і в такий спосіб основно пізнала відносини, серед яких люди працюють і живуть у воєнному часі.

Секретар Стетиніюс і президент приготовляють делеґатів до конференції в Сан Франціско

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту Едвард Р. Стетиніюс відбув конференцію з делеґатами, що їдуть іменем Злучених Держав на конференцію до Сан Франциско. У склад делеґації входять: Бувший секретар стейту Кордел Гол, який одначе не взяв участи в нарадах ізза недуги; крім нього ще такі: Сенатор Конелі, сен. Ванденберґ, конґресмен Блум, конґр. Ітон, командир Гаролд Е. Стасен і пані Вирджинія Ґілдерслів з Барнард Каледж у Ню Йорку. Крім делеґатів брали в нарадах участь підсекретар стейту Ґру і асистенти секретаря Ачесон і Дон. — Після наради в департаменті стейту делеґати удалися на розмову до президента Рузвелта.

Конференція не буде займатися змінами границь.

Після розмови з делеґацією президент відбув пресову конференцію, в часі котрої був приявний теж як мовчазний гість канадійський премієр Мекензі Кінґ. Президент виявив, що міжнародня конференція у Сан Франсиско буде переводжена на лад конференції в Місті Мексику. Отже будуть там вітверті засідання комісій, конференції з предсідниками делеґацій і повні наради делеґатів.

Щодо предмету нарад, зявив президент, на конференції в Сан Франсиско не будуть порушувати таких справ, як зміни границь, умовин здачі для ворогів, трактування різних держав („нейшенс") або військові справи.

Конференція не буде мировою конференцією.

Дальше сказав президент, що конференцію в Сан Франсиско ніяк не можна буде вважати за мирову конференцію. Її наради обмежаться до налаждення машинерії, щоб перевести забезпеку миру в будуччині. Кожен край буде міг свобідно подати свої пляни щодо будови міжнародньої орґанізації, але виключені будуть з нарад конференції політичні питання.

Конференція, як тепер можна передбачувати, триватиме цілий місяць, хоч, як зайде потреба, то її продовжать.

Дорадчі тіла для делеґатів.

Незабаром будуть іменовані члени дорадчих тіл для делеґації до Сан Франсиско. Дорадниками будуть експерти в справах бизнесових, робітничих і суспільних.

ВОЯК ПРО ЖИТТЯ В НІМЕЧЧИНІ

Один лютенант американської армії, родом з Бруклина, Ню Йорк, описує в листі до своєї рідні зо західного фронту в Европі, життя німців над Реном. Мовляв, воно знає всі модерні вигоди: електричне світло, парове огрівання, водопроводи, купальні й гарні мешкання. Назагал люди від війни не потерпіли, хіба що їх мешкання поцілила бомба. Люди мають подостатком вугля й добре відживлені.

Американські вояки не хочуть жити з німцями; як вояки входять до дому, аби розкватируватися у ньому приказують наперед усім німцям з нього вибратися.

КЛОПОТИ ПАРИЖА МО ЗВІЛЬНЕНИМИ РОСІЯНАМИ.

ПАРИЖ. — Поворот французів, звільнених наступаючими на Німеччину аліянтськими військами, ще більше загострює недостачу мешкань і харчів, від котрих терпить Париж внаслідок напливу до нього великої маси росіян, звільнених у Франції з німецької неволі. Французьке міністерство вязників має немало клопоту з відправою цих росіян домів. Для них створено табор яких 60 миль від Парижа.

БРИТІЙЦІ МАЮТЬ ПОНАД МІЛЮН ВОЄННИХ БРАНЦІВ.

ЛОНДОН. — Британський підсеркетар стейту лорд Крофт заявив у парляменті, що британські війська вже взяли в полон понад міліон вояків держав Осі.

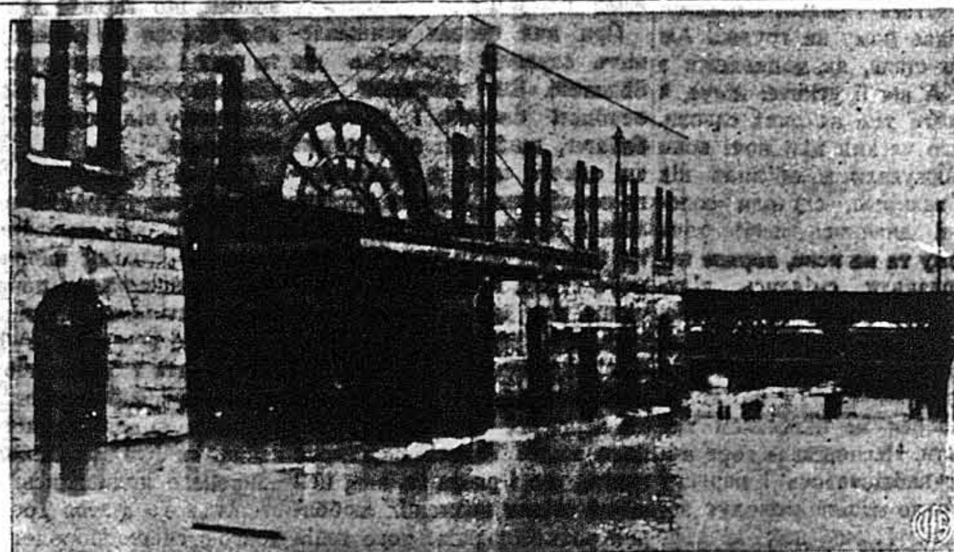
На ведення війни Британія стягнула від населення в 1944 році 7 біліонів 640 міліонів долярів безпосередніх податків.

БОНОМІ ВІДПРАВЛЯЄ ВСІХ ФАШИСТІВ.

РИМ. — Італійський уряд почав загострювати свою політику проти давніших прихильників фашизму. Уряд приказав усім префектам по визволеній Італії відправити з уряду всіх, що мали якунебудь урядову посаду за фашистівського режіму.

ПОЛЯКИ ДАЛІ БУДУТЬ ВОЮВАТИ.

РИМ. — Речник команди польських військ в Італії заявив публично, що ці війська далі будуть воювати по аліянтськім боці, не дивлячсия на те, мовляв, що Аліянти поляків покинули.

РІКА ОГАЙО ЗНОВ ЗАГРОЗОЮ.—Всі ще памятаємо страшну повінь з 1937 року, коли то ріка Огайо залила повно міст і сіл, заляла тисячі акрів урожайної землі та нанесла шкоди на грубі міліони долярів. Тепер знов заноситься на подібне. На образку бачимо залізничий двірець в Люїзвил, Кентоки, облятий розбурханими водами ріки Огайо.

АМЕРИКАНЦІ ПОШИРЯЮТЬ ПОЗИЦІЇ ЗА РЕНОМ

ПАРИЖ. — Американська Перша Армія поширила причал за Реном коло Реймаґена до пяти миль завглибшки та наблизилася до моторового шляху, що веде в Рур, на віддаль двох миль. Цей шлях, збудований на взір американських „гайвеїв", що був гордістю націстичного уряду, незадовго буде служити аліянтським військам для чим скоршого добуття Руру. Нині він під важким обстрілом аліянтської артилерії.

Берлін доносить, що американці перекинули через Рен один понтоновий міст до того самого причалу.

Поза цими операціями воювання на інших секторах західно-европейського фронту дещо начас звільнилося. Американська Третя Армія на захід від ріки Мозелі вичищує край з ворога, а німецький виступ на захід від тої ріки щораз більше зменшується під натиском наступаючих нових аліянтських військ.

Коло Дуісдорфу перейшли Рен патрулі Девятої Американської Армії, але стрінувшися зо сильним опором ворога, відступили. Потім німці вислали свої патрулі на західний беріг Рену; тут одну з них піймали американці, а інші відступили.

Американські летуни на фронті були дуже заняті цілий вівторок, бо німецькі летуни пробували розбити міст коло Ремаґена. 22 німецькі літаки знищено підчас цих заходів, а все таки німцям не вдалося добитися виконання свого наміру.

БОМБАРДУЮТЬ РУР ДНЕМ І НІЧЧЮ.

ЛОНДОН. — Важкі британські бомбовики били цілу ніч по залізничих узлах Рурщини, а потім продовжували це бомбардування днем. Потерпіло сильно Бармен, що лежить у південній частині кітловини. Міста Ессен і Дортмунд летуни признали знищеними.

МАРШАЛ РУНДШТЕДТ ПОЗБАВЛЕНИЙ КОМАНДИ

БЕРН. — Зза німецької границі доносять сюди, що маршал Карл фон Рундштедт уже більше не командує німецькими військами на західнім фронті. Ходять чутки, що він ранений. Кажуть теж чутки, що його місце заняв маршал фон Модель.

Люди, що приходять сюди з південної Німеччини, кажуть, що в південній Німеччині панує така напружена атмосфера, що уряд заборонив урядовцям націстичної партії заходити в робітничі дільниці міст, бо уряд не має досить поліції, аби захороняти партійних діячів перед огірченим населенням. Ці люди одначе не потверджують вістей про заворушення в Мінхені.

З Німеччини прийшли теж вісти, що Гайнріх Гімлер переніс головну кватиру Ґестапа з Берліна до австрійського міста Бреґенца. Ця вістка підтверджувала би донесення про націстичні пляни ставити останній опір у горах південної Німеччини й в Австрії.

АМЕРИКАНСЬКІ ЗВУКОВІ ВОЗИ КЕРМУЮТЬ КЕЛЬНОМ.

КЕЛЬН. — Вулицями добуґого американцями Кельна їздять тепер без перерви панцирні троки з уставленими на них радіовими апаратами, і ними передається населенню новинки та різні зарядження Аліянтського Військового Уряду.

Мешканцям не вільно входити ні виходити з міста. Не вільно підходити до фронту ріки. Не сміють їздити автами, ні виходити з дому між 6. годиною вечером і 7. годиною рано. Їм приказано віддати всю зброю.

Американці ще не знають, кілько мешканців є в Кельні тепер. Вчас мира їх було 750,000. Харчові пайки визначено тепер для 92,000, але можливо, що багато ще ховається, в тому числі певно є націстичні шпигуни.

РОЗВАЛ НАЦІСТИЧНИХ ПЛЯНІВ „НАРОДНЬОЇ АРМІЇ".

КЕЛЬН. — Американські обсерватори стверджують, що націстичні наміри створити „народню армію" для захорони тилів відступаючих правильних військ, потерпіли очевидну невдачу. Приписують цю невдачу передусім недостачі зброї для цеї армії, а також неохоті німців воювати тільки з перевязкою на рамени; бояться видно німці, що їх легко може стрінути доля партизанів.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ОЧИЩУЄ СХІДНИЙ БЕРІГ ВИСЛИ

ЛОНДОН. — Червона Армія далі наступає на Данціґ, вимітуючи з німців увесь східний берег Вислли. Над Ґдинею німців збито на вузкім півострові Гелі.

З околиці Кістріна, підберлінської фортеці, що впала оноді в руки Червоної Армії, не подано ніяких вісток.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сиґі і Заграницею		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Бумеранґова політика

Останніми часами приходять з Німеччини довгим рядом вісти, що нагадують зброю австралійських дикунів, звану „бумеранґ". Є це звичайна собі крива палка, яка викинена вправною рукою вдаряє бажаний предмет, а потім вертається до руки мисливця. Коли цей одначе не має вправи, то бумеранґ може й бажаного предмету не поцілити й вертаючися до мисливця, його самого покалічити.

Очевидно найбільше бумеранґ нагадують різні брехні, що їх пускав нацистичний уряд у своїй вірі в силу брехні, що, як звичайно, родиться з глибокої погорди до власних народніх мас. Одною з перших історичних брехонь націстів цієї війни було запевнення Ґерінґа, що аліянтські літаки ніколи не зявляться на небі понад німецькою територією. Останньою (до цього часу) недавна перехвалка д-ра Ґебельса, що мовляв Аліянти ніколи не потраплять перебратися через ріку Рен, — перехвалка, котра зробила в німецьких воєнних настроях велику проточину.

Останніми часами націстична пропаґанда бралася піддержувати німецький воєнний настрій темними натяками на вживання в останній хвилі отруйних ґазів. Ця погроза не викликала ніяких відгуків серед аліянтських військ, а вже наробила багато переляку серед німців. За швайцарськими донесеннями, найбільше страхіття викликала ця пропаґанда в Мінхені, колисці націзму. Можливо, що й мінхенські демонстрації проти дальшого ведення війни, про які доносять до Стокгольму, виросли якраз з цих „ґазових острахів", що мовляв бушують по Мінхені.

Ще один приклад бумеранґової націстичної політики подає лист одного німецького вояка до своєї жінки, що попав у руки американських окупаційних властей, поки він був висланий адресатці. Доносить цей вояк жінці про обурення, яке викликують серед цивільних німців на західній границі Німеччини грабіжі, яких допускаються на власних таки земляках німецькі вояки. Німецькі вояки вдираються до пивниць, де цивільне населення заховало перед бомбардуванням харчі, та пльондрують пивниці, як прості злодії й грабіжники. Середньовічні наємні війська, лихої слави „ляндскнехти", не поводилися гірше від тих модерних німецьких вояків. Внаслідок цих грабіжів пограничні німці зовсім тратять охоту належати до Німеччини; бачучи, як американські й британські війська поводяться супроти них, як джентельмени, як вони не крадуть з чужої хати навіть іголки, ці німці перестають цінити приналежність до Німеччини; їм стає байдуже, до кого вони будуть належати. Таке пише німецький вояк, очевидно не розуміючи, що ці грабіжі німців німецькими військами є простим вислідом політики грабіжу світу, котрий їм вщіплювали націстичні ідеольоґи. Навчені грабити, ці вояки, не маючи під рукою чужинців, стали грабити своїх власних німців..

Хто сидить тихо?

В цьому числі маємо на іншому місці в „голосах читачів" такий голос, що порушує дуже важну і рівночасно дуже болючу справу, бо вона звязана тісно зо застоєм у громадській роботі, зокрема з нашо слабою обороною права українського народу на вільне й самостійне державне життя.

Якіж є причини, що є застій, що жертви не ідуть в такій обильности, як повинні, що нема ширшої акції в обороні України?

Звичайно відповідають у нас на це дуже просто: Провідники винні!

До такої відповіди всі ми вже так звикли, як віл до ярма.

Що провідники не без вини, це правда. Але це є тільки половина громадської правди і половина загальної відповідальности. Просто тому, що суспільність в нашому розумінні складається з двох частин — з провідних людей і з тої маси, яку вони представляють, чи яка їх на провідні місця ставить. А суспільна праця, якщо вона має бути якслід виконана, вимагає, щоб ті дві половини себе доповняли. Якщо одна з них хромає, то й хромає ціла народня робота. А як обидві частини не-активні, тоді повний застій на усіх ділянках народного життя.

Думаємо, що в нашому суспільстві так є, що ми не маємо ні ідеального й ґеніяльного проводу, ні ідеальної народньої маси. І як провідники, так і маса мають багато арґументів, щоб виправдувати свої недомагання. Просто тому, що як „провідник" так і „звичайний" громадянин нічим не різняться, коли іде про щоденну тяжку працю на хліб насущний. Як один так і другий мусять не так працювати, але просто ґарувати, щоб заробити стільки, щоб можна було зліпити кінці до купи і хоч трохи по людськи жити. Тою працею, що тягнеться десятками літ, знесилені як ті, що ніби їх загал має за „провідників", так і ті, що належать до загалу і працюють тяжко по фабриках, а по праці час від часу вдумуються в те, що треба щось робити, щоб піднести наше культурне чи політичне життя на вищий ступінь.

Отсе не є нормальні відносини, коли хто думає про поважну культурну, політичну і громадську роботу на ширші розміри. В таких відносинах нема можливости піднестись на дійсно вищий ступень, бо замало є тих, що моглиб підносити, а навіть ті, що є, не мають змоги і сили того зробити.

От берім справу оборони права українського народу на вільне й самостійне життя. Чи не бачимо, що це нині надзвичайно складна справа? Над подібними проблемами ломлять собі голови найвищі державні мужі, міністерські кабінети, різного роду політичні й дипльоматичні знавці, а крім того ще й різні письменники, журналісти і т. п. А як у нас? Хто це має вирішувати, як треба поступати в таких випадках,, чи з такими проблемами? І де взяти тим людям, що малиб усе те вирішувати, вільного часу, щоб це передумати, чи пізнати і вглибитись у те, що інші люди, що мають вплив на світову політику, про такі речі думають і пишуть.

У нас усе те є „додатком", вложеним кільком людям, яких голови заняті день за днем чорною роботою на насушний хліб. Може, якщоб ті люди були ґеніяльні, то й в таких обставинах викресали щось вище, але ґеніїв між нами нема. А якби і були, то ледви, чи що вдіялиб, бо й ґеній потребує відповідних обставин, щоб міг проявити свій талант.

Отже виходилоб, що в нас, як не в людей. Бо от — а так часто в нас говориться — чого то не доказують американські поляки, коли іде про оборону Польщі?

Правда. Поляки чогось доказують. Саме чого, тяжко сказати, бо навіть при своїй величезній активности реально нічого не осягають. Але треба сказати, що це вже інша справа, бо є важні причини, чому вони провалюються, хоч виявляють стільки енерґії в обороні Польщі теж і тут на американському ґрунті. Провалюються, бо обстоюють вперто неправду і несправедливість, коли іде про українські землі, які далі хотілиб про собі держати. Та як говорити про польську активність в Америці, про польський патріотизм, то таки треба ствердити, що вони є великих розмірів; особливо, коли це міряти тим, що роблять в подібному випадку американські українці.

Та застановімся, чому так є, чому саме поляки можуть проявляти таку активність? Отже так є, що поляків є найменше шість разів більше ніж українців в Америці. Є десять конґресменів з польського роду в Вашинґтоні, є велике число есемблименів та стейтових сенаторів. А всі вони відважно стають в обороні Польщі. Є і багато інших американців з польського роду, що займають визначні становища і сміло боронять Польщу. Крім цього польське священство стоїть ще й нині на переді політичної акції в обороні Польщі й складає на ту оборону найбільші жертви.

А чи так є з американськими українцями?

Та найголовніше, що поляки розуміють, що не можливо вести політичної акції в такий спосіб, як це робимо ми, американські українці. І тому мають своїх людей, що призначені тільки для цеї роботи. Тому мають свої інформаційні бюра і стале бюро в Вашинґтоні для ведення політики і інформативної служби. І на те все складають величезні гроші, що виносять річно не сотні чи тисячі долярів, а сотні тисяч, коли брати під увагу ще й те, що ведеться при допомозі їхніх дипльоматичних представництв.

А ми?

Ми зложимо за більше як рік яких пять тисяч долярів і кажемо за ті гроші не тільки вести велику політику, але ще й видавати Український Квартальник по анґлійськи, а передше ще й бюлетини, тощо.

Тільки подумаймо трохи над тим, а зрозуміємо, де є властива причина лиха. Вона є і буде існувати так довго, поки не буде усунена. А як буде усунена, то й тоді чуда не докажемо, як не доказують його інші народи, що впоминаються за правду і волю для своїх поневолених братів. Але принаймні буде тоді змога постійної й солідної праці та пильнування того, щоб громадянство не підупадало на дусі й виявляло якусь активність, потрібну для осягнення цеї чи другої цілі.

Як довго громадянство буде сидіти тихо й тільки критикувати чи жалі висказувати, не виповнивши рівночасно того, що до нього належить, а тим самим не вложить фондів на політично-інформативну українську акцію — поліпшення під тим оглядом не буде і бути не може.

Отсе є: віз і перевіз.

На місце чорного — червоний націоналізм

Недовго до вибуху першої світової війни шаліла в царській Росії, особливо на українських землях, організація „Союза Русского Народа", що була під проводом Пуришкевича та Крушевана. Вона поширяла свої впливи при помочі таких органів, як „Русское Знамя" та „Двуглавий Орел".

Гаслами цієї орґанізації було „Бий жидів та інтеліґентів!" а тому, що українські провідні кола в царській Росії постійно відносилися прихильно до жидів, то головну ненависть звертав „Союз Русского Народа" проти української інтеліґенції. Цей Союз — це той, що підбурював міське шумовиння проти жидів, а нерідко таки просто уладжував на них погроми. Таких погромщиків називано звичайно „чорними сотнями". Та найгірше те, що тому, що це ділялось на українській землі, ворожа українському рухови пропаґанда, звязувала це з українським народом.

Оця чорносотенщина довела до цього, що в 1913 р. схоплено бідного жида Бейліса і поставлено під суд за... канібалізм. Йому закинено, що він схопив пкогось християнського хлопця, щоб витиснути з нього кров на пасхальну мацу. Процес, що відбувся у Києві, стягнув кореспондентів з цілого світу і очевидно, покінчився увільненням Бейліса та компромітацією цілого „Союза Русского Народа".

Червона революція з 1917 р. знищила російський чорний націоналізм між іншими теж тому, що у проводі революції найшлося тоді теж і багато жидів. Через ось такі обставини вкорінилась в світі думка, що істнує і донині, що Червона Росія це країна космополітизму та інтернаціоналу. Та це лише вказує, як важко викорінити поняття, коли воно раз завдяки зручній пропаґанді загально прийметься. Бож прецінь, як от в нашому випадку, вже від довшого часу продираються у світ автентичні вісти, що виказують, що Совєтська Росія вже не та, якою проголосила себе в початках, бо приймає ті „націоналістичні" поняття і установи, проти яких спочатку боролася та за поборювання яких пролято тільки крови.

Про це вітверто пише в газеті Ню Йорк Геральд Трибюн з 26. лютого 1945. Морис Гиндус, який перебув у Совєтах 18 місяців як кореспондент цієї ґазети, і який щойно повернув звідти. „Росія повернулася до своєї минувшини і до життєписів провідних людей, які творили цю минувшість для слави та в почуттю історичного призначення; нема більш сензаційного насвітлення оцеї нової оцінки величі російської слави, як признання, яке складають Совєти цариці Катерині Великій" — починає Гиндус статтю про переміни в Росії.

Потім пригадує Гиндус, що це є тим дивніше, що Катерина була повнокровна німка. Не зважаючи на те, що москалі тепер поширюють якнайзавзятішу ненависть до всього, що німецьке, вони проте виславляють німкиню, царицю Катерину, нарівні з Петром Великим та Іваном Грозним, котрі були чистокровними москалями, а яких тепер Совєти піднесли на ступень небувалої пошани.

Потім згадує Гиндус про те, як цю пошану віддають Катерині в літературних совєтських творах, зовсім не закриваючи гріхів та злочинів Катерини в її приватнім та прилюднім життю. Так, наприклад, совєтський історик Шішков, виславляючи Катерину, наводить рівночасно оголошення з часів цариці Катерини в Петербурзі, яке звучало ось так: „На продаж дві дівчині, принадні, з випуклими грудьми, вміють шити й прати. Ціна 100 рублів. Продається також: лоша, віл, 50 гончих псів. Ціна поміркована".

Крім згадки про це оголошення передає Гиндус такі історичні факти за совєтським історико́м: „Кріпацтво осягло за цариці Катерини нового вершка. Вона поширила його теж і на Україну. Своїм любовникам вона роздавала величезні маєтки, до котрих належало часом навіть по 1,500,000 невільників. Вона лише бавила людей думкою про звільнення кріпаків. Коли один з її любовників, а це Григорій Орлов, наставав на неї, щоб вона склала плян знести кріпацтво, вона відповіла: „Дідичі повісилиб мене, заки селяни малиб час прийти на мій рятунок".

„Вона не лише здавила народнє повстання Пуґачева, але теж здавила повстання інших свободолюбних козаків і знищила козацьку републику над Дніпром" — пише далі Гиндус.

Згаданий Гиндусом совєтський історик Шішков докладно описує теж і домашнє життя Катерини; згадує про її любовні орґії, про розпусту, про політичні інтриґи. І навіть не пробує робити їй за те якісь докори. Ніде теж не пробує писати про неї як про якусь реформаторку в користь люду, чи про якісь інші її заслуги для широких народніх мас. Зате виславляє Шішков німкиню Катерину як російську патріотку. І то цілком так, як інші совєтські історики вихвалюють Петра Великого та Івана Грозного. Він підкресляє, що Катерина піднесла Росію до нового місця під сонцем і поширила владу Росії аж далеко на південь, отже на Україну. Отже розпуста Катерини це ніщо. Гнет народніх мас — ніщо. Важне тільки — поширення Росії.

Потім вихвалює історик блискучий царський двір Катерини, її звязки з Вольтером й іншими вченими і взагалі все те, чим вона прославила Росію заграницею

Кінчить Гиндус свою статтю про звеличування цариці так: „Ніщо не кидає такого світла на щораз більше вихвалювання провідників Росії з минувшини, всеодно, чи це були царі, цариці, церковники, вчені, князі або мужики, як оці признання. Оцінкою їх заслуг не є ні суспільне походження, ні навіть національне, але це, наскільки вони причинилися до розбудови і сили і престіжу Росії в тих часах, коли вони жили".

Оця стаття Гиндуса каже сама за себе. Вистарчає її тільки уважно прочитати. Вона ясно вказує, що теперішня совєтська Росія переходить на такий самий націоналізм, який колись поширювали російські патріоти за царських часів. Як далеко цей черговий націоналізм дійде у своїм розвитку, годі тепер точно передбачити. Загально у світі принялося поняття, що Росія це держава крайностей. Перед революцією йшли чорносотенні заклики винищування „жидів та інтеліґентів" просто за те, що вони були прихильниками свободи для різних народів царської імперії. За часів революції пішов такий протинаціональний напрям, що большевики втопили в потоках крови цілу Україну якраз зате, що вона виявляла свою національну окремішність. Кудою тепер покотиться відродження російського червоного націоналізму, годі відгадати, але сподіватись можна — усього. Себто нічого доброго для немосковських народів, зокрема для українського народу.

Ю. КЛИМЕНКО. 5)

ПІД ШЕВЧЕНКОВОЮ КАЛИНОЮ

Пан-отець Григорій був уперто переконаний в тім, що його дочці не слід бути за Тарасом, бо він ніби то простого мужицького роду і служив колись у нього за наймита. Зрозуміло, що гарні Тарасові мрії про одруження з Тодосею повинні були розвіятись вітром по полі через таку уперту жорстокість її батька. Але він довго змагався з своїм почуттям до Тодосі і, не зважаючи на всякі перешкоди, які ставились їх побаченням і взаємним розмовам, тішив себе надією, що щастя таки усміхнеться йому...

Частенько й мені приходилось бути свідком, як вони зустрічались і щиро розмовляли в цьому гаю. Найбільше це бувало в гарні весняні вечорі, коли як і тепер співав соловейко. Вона бувало призиває мене до себе той питає: — Грицю, голубчику, проведеш мене сьогодн до калини — мені треба булоб побачитись з Тарасом. — Вона від мене нічого не ховала, і я неначе був повіреним її сердечних почувань до Тараса.

— Добре, кажу, чому не провести? Я навіть почекаю вас, поки ви будете вертатись до дому. — І підемо. А він вже тут. Чекає її. Такий радий, веселий, неначе батька рідного побачив! Шуткує, сміється і все руки її стискає... Як пильно він дивився її ввічі, як приємно, ласкаво розмовляв з нею... А вона, бідолашна, наче передчувала свою біду: плаче, заливається гіркими сльозами та падає йому на груди... Аж жалко стане, як подивишся з боку. А він її утішає, цілує, а у самого теж на очах сльози. І довго часами цілі ночі вони просиджували в обіймах під цею калиною, слухали соловейків, дивились ввічі один другому та на ясне, зоряне небо; плакали, сміялись, ділились своїм горем та радістю, аж поки на сході починало червоніти, і наступав тихий теплий ранок... Та не довго прийшлося їм бідолахам так раювати. Несподіване горе потрохи наближалось і нарешті розлучило навіки молодих закоханих. Перш за все пан-отець Григорій, як провідав про кохання своєї Тодосі з Тарасом, то не дозволив їй виходити з своєї кімнати тоді, як до них приходив Тарас; а потім, побачивши, що ця заборона нічого не помагає — намисливсь зробити хитру штуку для того, щоб сама річ про шлюб Тодосі з Тарасом була неможлива.

При цих словах зацікавленість слухачів зробилась ще більшою. Всі залишили свої особисті балачки і присунулись ближче, щоб не пропустити ані одного слова з Грицькового оповідання. Молодь уставилась в нього своїми блескучими очима і нахилилась до самого столу. Крізь легеньку вечірню млу можна було помітить, що в зацікавлених обличчах декотрих слухачів яскраво відбивалось щире співчуття до нещасної Тарасової долі й його милої Тодосі. Здавалося навіть, що і рясна калина, цей німий свідок колишніх любовних розмов українського ґенія з милою дівчиною, мимохіть вислухались сумного оповідання і журливо похилили свої зелені віти з білими пахучими квітами. Мягке сяєво повного блискучого місяця, яке лилося з небесної височини на рясно уквітчану землю, надавало усьому навкруги особливу, надзвичайну фантастичність. Здавалося, що Тарасів дух ще і досі блукає по рідних садках та гаях і даремне шукає спокійного притулку в цьому захищеному від людської ворожнечі місці.

Старий Грицько теж мабуть був під впливом цієї весняної поезії, бо скілька хвилин дивився по одному напрямку, а далі прокашлявся і почав продовжувати своє оповідання.

— Діло ось в чім. У Тарасового брата Йосифа мали бути хрестини народженого сина Трохима оцього самого, що сейчас сидить з нами... Слухачі здивовано подивились на того старенького дідуся Трохима, з довгою сивою бородою і густими Шевченковими вусами. Він був рівним племінником і хрешеником Тараса.

— Йосип, відома річ, — почав знову Гринько, — попрохав Тараса бути в нього кумом. Тарас згодився, а пан-отець Григорій, як провідав про Тарасову згоду бути кумом у Йосипа, то призначив кумою свою Тодосю. Це для того, мовляв, що, як вони поміж собою будуть кумами, то шлюб для них робився неможливим через духовне спорідfestнення. Але йому не вдалося таки підвести до цього свою дочку, бо вона, хоч і була молода, а проте розуміла, що батько хитрощами хоче зробити її велику перешкоду для шлюбу з Тарасом, і через це не згодилась покумитись з ним. Тоді, за її відмовою, кумою була призначена Тарасова сестра Ярина,*) а баришня через батькову образу та кожводневу тугу занедужала і довго не вставала з ліжка. Так, Трохиме? — звернувся Грицько до Тарасового хрещенника, — твоїм хрещеним батьком був сам Тарас, а мамою — Ярина? (Дальше буде).

*) В метричній книжці с. Кирилівки за 1843 рік помічено, що за Трохимом були кумами Тарас і Ярина. — Прим. автора.

AMERICAN RED CROSS

Юлія М. Шустакевич.

НАД БЕРЕГАМИ МЕКСИКАНСЬКОГО ЗАЛИВУ

(З нагоди місяця Червоного Хреста подаємо начерк, опертий на фактах ратункової акції Американського Червоного Хреста, в часі страшної катастрофи, яка скоїлась над берегами Мексиканського Заливу, в році 1900. В цій катастрофі найбільш потерпіло населення малого острова — Галвестон).

Листи.

З пачками від поодиноких осіб приходили теж листи, писані в різний спосіб: в чемний, часом імпертиненський, або прямо в глупий спосіб. А всі вони домагались відповіді. Майже кожний хлопчик, якого мама вчила милосердя над бідними, висилаючи свої старі штанятка або старі черевики, писав наче курка лабою, що, мовляв, я тобі дарую свої штанці, а ти мені напиши все про бурю і як вона скоїлась.

Якийсь вдовець, висилаючи річи своєї небіжки, скромно просив цю, що вбиратиме ці річи, щоб ласкаво з ним переписатись... Членки здвигали раменами і говорили між собою: Щож зробити? Така вже людська натура!

На щастя приходило многомного листів іншого роду, в яких пропонували адоптувати якусь осиротілу дитину. Інші жертводавці обіцяли відбудувати якійсь знищеній родині дім. Тут знов лист від жіночого кравецького клюбу, який повідомляє, що висилає паку ново-пошитого убранька для немовлят. А тут чек на 80 долярів від інституції для старших віком мужчин, які, в користь потерпівших зріклись одиноких ласощів, як: кава, цукор та тютюн. Ще один чек наспів з Каролайни від родини „чорних", яким Червоний Хрест прийшов на поміч кілька літ тому в часі повені. Тепер вони, ці скромні, здавалось би мало думаючі люди, віддячуються, чим можуть.

Одного разу, ще в початках катастрофи, прийшла до квартири Червоного Хреста гарна, середнього віку пані і просила побачення з головою Ч. Х. З розмови виявилось, що це була свояка колишнього президента Злучених Держав, яка перебувала тут на вакаціях, на Галвестоні. Тут її стрінула катастрофа. Вона чудом вийшла ціло однак без найменших засобів до життя. Через позривану комунікацію не могла виїхати з острова. Ані що їсти, ані в що убратись. Хоч у своїй гідности не мала відваги просити помочі, то всеж таки, це було ясне як сонце, що вона потребує поради і помочі. Голова ЧХ, що відчитала думки цієї пані і зрозуміла її незавидне становище, подала їй поміччу руку у відповідний спосіб.

В інших випадках, інші жінки, з вищих сфер, з багатих родів, які в одному дні зрівнались з найнижчими. Наближався час відчинення шкільного сезону і тут знова учительки потребували помочі. Діти, що потребували книжок, зошитів, убрання, шапок, черевиків. Матері, що потребували не тільки убрання для діток, але й горшка не мали, щоб загріти молока дитині. Ці всі на позір трібні річи, однак, як потреба кожного дня, були проблемою, яку треба було полагоджувати і то конечно. Тим усім журились членки Ч. Х. кожного дня, бо потреба була велика.

Виїзд А. Ч. Х. до Гюстон.

Два місяці проминуло від дня катастрофи. Остров Галвестон помалу прибирав людського вигляду і поволі все вертало до денного порядку. Багато остало ще незаспокоєних потреб, багато остало незагоєних ран, які вигладить і загоїть тільки час. Червоний Хрест робив останні зарядження, коли знова наспів, тим разом кораблем, великий ладунок від бизнесменів з Ню Йорку. Біда тільки, що бизнесовці, висилаючи цей ладунок, написали: „На поміч Галвестону". Колиб цей ладунок були прислали до Червоного Хреста, не означуючи Галвестону, а тільки „На поміч потерпівшим", булоб усе гаразд. Ця катастрофа діткнула не тільки самий остров, але теж і протилежні береги суходолу, на яких двайцять миль у глиб континенту. Жертводавці однак не знали географічних розмірів цієї катастрофи і тому свій ладунок — в добрій вірі — призначали на Галвестон. Таким чином жителі цих широких просторів знищеного суходолу не могли користуватись тією поміччю. Хоч як ЧХ старався направити помилку ньюйорських жертводавців, то всетаки галвестонці дуже чемно доказували, що цей ладунок належиться їм. Нічого було робити. Населення Галвестону було в потребі, безперечно. По довших нарадах управа ЧХ уповажнивши відповідних людей до розподілу цього обильного ладунку, виїхала до Гюстон і там відкрила акцію несення помочі потерпівшим по цім боці суходолу.

Поміч фармерам.

Тут найбільш потерпіли фарми, на яких плекали суниці — „строберї". Це полуднева частина стейту Тексас. На цілі милі не остало ані корчика цих ягід і нема змоги, ні грошевих засобів, ні технічних, щоби можна управити нову рілю. Нема молоднику, яким можнаб насадити управлену землю. Бідні фармери бродили по намуленій ріллі та заломлювали руки в розпуці. Ця справа була предметом нарад зараз першого дня, як тільки появився АЧХ у Гюстон. Плекання суниць було одиноким зарібком тих фармерів і нічого вони собі більше не бажали в цій хвилі, як того, щоб могли знова розпочати працю на ріллі.

Сама голова АЧХ призвала до себе фармерів, випитала про обставини, про усі справи управи ріллі. „Колиб так упродовж двох тижнів дістати молодник-розсаду суниць, то ще хоч половина цього могла би дати збір в цьому сезоні" — говорив один фармер. „Скільки корчів молоднику потрібно, щоб засадити рілю наново, якого роду суниці розводяться найкраще в цьому підсоню і в котрих теплярнях можна дістати цю розсаду" питала голова АЧХ фармерів. „Один і пів міліона нової розсади вистарчить, щоб засадити рілю, а теплярні у стейтах Ілинойс, Аркензо і Луізіяна мають найкращу розсаду молоднику", інформували голову АЧХ врадувані фармери. Відправивши фармерів, голова просила Фреда Варда, щоб він понаписував відповідні листи до вимінених теплярень за новою розсадою. Також самий Фред Вард їздив по доокличних фармах і випозичив кілька тракторів для помочі потребуючим фармерам.

Закипіла праця в полі позиченими тракторами, орали знищену землю і благословили Американський Червоний Хрест, який зійшов до них наче Боже Провидіння і виратував їх від страти одинокого середника, яким вони заробляли на вдержання своїх родин. За два тижні наспів великий транспорт розсади суниць, які ще цього самого сезону дали досить обильний збір.

До Вашингтону.

Ще два-три тижні АЧХ оставав на місці катастрофи і в міру того, як кращали обставини, все направлялось і притихало. Жертвенність малiла, тоді управа АЧХ збиралась до повороту.

Звітова книга АЧХ на столі відкрита, а в ній фатальна рубрика звучить: В катастрофі над берегами Мексиканського Заливу погибло тисячу пятьсот осіб, тисяча шістьдесять ранених, сто сімдесять і пять осиротілих дітей остало.

Членки АЧХ стомлені, бліді, аж надто потребували відпочинку, який їм належався за більш як тримісячну тяжку працю у ратунковій акції над берегами Мексиканського Заливу. Сама Кляра Бартон, що була загартована і звикла до різних життєвих невигод і трудностів, тепер по всіх пережитих вражіннях потребувала помочі, коли йшла до залізничої стації. Маси народу вирушили прощати Американський Червоний Хрест. З вдячности котились сльози матерям, яким „Ця Добра Пані" подала помічну руку і сердечну пораду.

Дирекція залізничих шляхів вислала окремий спальний віз „Пулман", зовсім безплатно, в якому ціла управа АЧХ виїхала домів, до Вашингтону, де голова Американського Червоного Хреста — пані Кляра Бартон — в асисті своєх працівниць, здала в Конгресі Злучених Держав звіт із ратункової акції над берегами Мексиканського Заливу.

(Кінець).

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ КАНАДІЙСЬКИХ ВОЯКІВ У ЛОНДОНІ.—Група укр. кан. вояків співають колядки й інші пісні підчас Різдвяного зїзду 7. січня 1945 у своїй домівці. — (З Канцелярії КУК).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩО СТАЛОСЯ З УКРАЇНСЬКИМИ ПРОВІДНИКАМИ?

Живемо в такому часі, коли треба українцям найбільше кричати і впоминатись за поневолений український нарід. Та що сталося в такий час з українськими провідниками, що вони поховались і сидять тихо.

Маю мужа, що є чехом, а він каже мені, що українці ніколи нічого не добються, бо сидять тихо і чекають: Дасть їм хто, то добре, а не дасть, друге добре.

І мені теж воно так виглядає. Всі народности відзиваються до сумління світа, а українці мовчать, так, якби український нарід був найщасливішим у світі.

Моя рада нашим тут провідникам така: Пакуйте валізки і їдьте завчасу до Сан Франциско. Там кажіть, що ваші брати і сестри, що їх є яких 50 міліонів, мають кайдани на руках ногах і не можуть ні рушитись, ні вільного слова сказати. А тому і не можуть вислати до Сан Франциску на міжнародню конференцію своїх представників. А як так є, то ви, провідники американських українців, маєте моральне право сказати слово за поневолений український нарід, що не має можливости свобідно промовити. Не чекайте, аж вас гамтуди запросять. Бо вас не запросять, як не запросять українського народу з старого краю. Але ви проте їдьте хоч би на те, щоб там був хтось з українською душею, хоч вас на наради не допустять. Їдьте до Сан Франциско і старайтеся до когось дістатись і хоч запротестуйте словом, що така велика кривда діється українському народови. Вас не будуть впускати, але ви таки пхайтеся в двері, не стидайтесь, боже не будете пхатись за свою користь, а за правду і честь бідного українського народу, за його ліпшу долю. Пукайте, а вам повинні отворити, бо обороняєте чесну і слушну справу, свободу і демократичні ідеали. Правда, за таке може прийдеться вам потерпіти, може навіть і фізично, а честь і добру славу то вже певно вам відберуть комуністи та їхні прислужники, але ви на те не зважайте, памятаючи на те, скільки мусять поносити жертв наші вояки, що борються за краще життя і свободу в світі, чи скільки мусить терпіти нещасний український нарід на своїх землях, чи на вигнанні на Сибірі, чи в націстівських таборах.

Всі ми, що читаємо газети і слідимо за тим, що діється в світі та які конференції відбуваються, добре знаємо, хто там радить і рішає. Також знаємо, що ми звідси не збудуємо вільної й самостійної України. І знаємо, які є наші обовязки супроти нашої країни — Америки. Того не треба нам казати, Самі знаємо, що маємо боронити нашого краю і її інтересів. Але й це не є в інтересі американського народу, щоб український нарід був у неволі! Такі наші думки, що є у нас усіх, ми повинні тепер висказувати на вічах, які ми повинні скликувати по всіх громадах і звідтам, з тих віч, слати просьби до нашого уряду і президента Рузвелта, щоб памятали за Україну та українській нарід, коли думають про новий порядок у світі та про те, щоб настав уже раз правдивий спокій.

Я ще раз кажу, що ні Рузвелт ні Чорчил українському народови самостійности не дадуть. Вибиймо собі з голови, щоб таке могло статись. Але проте можуть щось зробити, щоб український нарід так не нищили окупанти, як було й є досі. Всі в світі читають, скільки полялось української крови, щоб знищити варварство Гітлера. І скільки то полягло українського народу в тих різних Українських Арміях, що їх так дуже славлять, що розгромлюють Гітлера. Чи за те все не належиться українському народови хоч якась полекша? І чи ми, американські українці, маємо мовчати і навіть такої полекші не домагатись від свого уряду, від нашого президента Рузвелта та від тих наших делеґатів, що їх призидент висилає на конференцію в Сан Франциско?

Нелі Крчек, Дітройт, Міш.

Що писала „Свобода" тому 40 років?

2. березня 1905. р.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

В Реймі, в Пенсилвенії, українська парафія поступила вперед, бо на парафіяльнім мітінгу рішено утворити сталу посаду дяковчителя і вітворити парафіяльну школу. Дяковчителем став п. Н. Джмелик. — В парафії в Елмайра Гайтс в стейті Ню Йорк, буде сталий священик з богослуженнями раз на місяць. — В місцевости Мекиспорт, в Пенсилвенії, в салі під церквою відбудеться 11. березня Український Вечерок з різнородною програмою. Програму переведе хор з Питсбурга під управою п. Ізидора Костюка.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ КУРС У ВИНІПЕГУ.

У Винипегу, в Канаді завдяки консервативній партії вітворено 16. лютого 1905. р. український учительський курс. Курс поділений на два ступні, вищий і нижчий і кожний триває по 10 місяців. На нижчім є 22 українських кандидатів, на вищім 10. Всі вони дістають мешкання й харч у школі. Українську мову, всесвітну історію, педагогіку, історію натуральну, фізику й господарку викладає п. Я. Макогін, англійську мову в заступстві учить п. Ч. Камінський.

КІЛЬКА СЛІВ ДО РОДИЧІВ.

Пише „Свобода" в редакційній статті: „Кожний чоловік, що має родину, має більшу відповідальність, як той, що самотний. Між тим багато людей закладають родинне життя без найменшого розуміння великої відповідальности, які беруть на себе, а ще деякі не мають найменшого поняття про виховання свого потомства та дбають нераз менше про нього ніж за деякі нижчі сотворіння. Ці хиби відбиваються опісля не лише на дітях даних родин, але також і на цілій суспільности, до котрої належать". Опісля редакція подає деякі вказівки, як виховувати діти.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Подаємо до відома всім тим членам 204. відділу У. Н. Союзу, котрі незмогли бути приявними на зборах 10. ц. м., про ухвали, які запали на тих зборах, — а яких треба придержуватися всім членам відділу.

1) **Принято резигнацію зі становища заступника секретаря п. Івана Крочака, а вибрано рекордового секретаря п. Гриця Бакуменка.** — На зборах всі приявні висказали щиру подяку п. І. Крочакові за його дотеперішню працю для У. Н. Союзу і для 204. відділу.
2) **Запала ухвала відносно тих членів, котрі відтягаються з плаченням вкладок в свій час, означений статутом У. Н. Союзу, а за котрих відділ поносить великі видатки, за таких членів неплатити більше вкладок.**
3) **Повзято рішучу ухвалу, що відділ 204 У. Н. Союзу має держатися в народних справах всіх ухвал, які запали на Другому Укр.-Американському Конгресі, — а виконавчим речником тої справи являється в Ню Йорку Злучений Комітет Укр. Нац. Товариств. ТОМУ НАШ ВІДДІЛ КООПЕРУВАТИМЕ ТІЛЬКИ З ТИМ ЦЕНТРАЛЬНИМ КОМІТЕТОМ і з тими Товариствами, які є приналежні до Центрального Комітету У. Н. Товариств.**

УРЯД 204. ВІДДІЛУ У. Н. С.

Д-р А. Т. Кібзей

НЕДУГИ ГРУДЕЙ

3. Розширення дишних рурок. (Bronchiectasis).

Воно може бути хоч правда дуже рідко від уроди у дітей. Але ця недуга виступає звичайно як наслідок скалічення дишних рурок якимсь пердметом, що дістався туди із зовні, або через якийсь новонаріст або боляк із вичайно таку, недугу тяжко вилікувати. — Словом вона стається хронічною.

Безпосередною причиною недуги є ослаблення стінок дишних рурок. Через те дишні рурки стаються наклінні до розширення та до всілякого роду запалень через накопичування в них гноївки, що тисне на стіни рурок.

Прояви недуги. Недуга ця проявляється нападами удушуючого кашлю, особливо ранками; але такі напади можуть повторятися раз і два рази денно, або часом навіть тоді, коли чоловік змінить позицію свого тіла. Спльовини з такого кашлю є обильні, а піт чоловіка дуже погано воняє. Часто недужий випльовує малі скількости крови.

Загально такий чоловік терпить також на хронічне запалення дишних рурок і роздуття клітинок дишних проводів: він легко може попасти в затроєння дишних рурок, запалення грудної оболонки, запалення серця; може дістати гангрину легенів або боляк в мозку. І у всіх тих випадках недуга кінчиться смертю. Коли недуга сильно вкорінилась, то вона майже завше кінчиться фатально; але часом такий недужий може й цілими літами почуватися добре, аж доки не появляться комплікації, про які я якраз згадував.

Лікування. Повне вилікування цеї недуги є неможливе; але недужому можна різним способом облегчити терпіння. Можна це робити при допомозі спеціяльних медикаментів, пігулок, вдихувань випарів з хльороформу і т. п., а те все в тій цілі, щоб вичищувати тишні рурки від гноївки, яка там призбирується. Часом і операція помагає, але те все є річи більше цікаві для лікаря ніж для звичайного читача. При всіх грудних запаленнях приписують тепер препарат „Солфа" з добрими успіхами.

4. Астма (задуха, дихавиця). (Bronchial Asthma).

Є всілякі роди астми або задухи (дихавиці) відповідно до причин, які її викликують та відповідно до часу її тривання і наслідків.

Тут коротко опишу ту астму, котрої причиною є недомагання дишних рурочок в легенях, а котра найчастіще трапляється.

До астми, (задухи, дихавиці) часто є наклінні цілі родини, що серед них панують нервові недуги, приміром такі, як епілепсія, гістерія і т. п. Такі люди, що є наклінні приміром до „смотолоки", є наклінні також і до астми. Взагалі особи нервові, перечулені (чутливі) легко можуть попасти в астму.

Існують також всілякі другі причини наклінности до астми, як приміром стан клімату і атмосфери, недомагання жолудкові, роздуття, запір, боляки в носі, запалення носової оболонки, кокліюш і т. п.

Але найчастішою причиною астми, особливо вже у старших людей, є кількаразове запалення дишних рурок, що спричинює роздуття клітки в легенях, через що й самі легені у дихавичних людей є роздуті повітрям і викликують напади астми.

Зрештою астма не обмежеться до певного віку чоловіка, а навпаки: вона звичайно зачинається вже від дитячого віку, понижче 10-ти літ, та відтак триває ціле життя.

Прояви недуги. Астма (задуха, дихавиця) захоплює недужого наглими нападами, особливо ночами по кілька годинам добрім спанню, а зачинається часом і попередуючими ознаками, такими, як тисненням в грудях, чмиханням з носа, роздуттям черева, обильним віддаванням мочі і нервовою депресією. Відтак наступає загачення віддиху, і то дуже сильне. Недужий напружує всі свої сили, щоб правильно віддихати, а це не йде. До грудей входить дуже мало повітря. Вправді він трохи й дихає, але віддих його короткий, тяжкий, храпливий, бо повітря нагромаджене в легенях, тільки поволі і з великим трудом виходить на зовні через дишницю. При тім недужий то блідне то синіє на лиці, виглядає неначе переляканий, а холодний піт обливає його; живчик у нього слабий. Так і здається, що недужий на смерть удуситься. Аж напад нагло йому лекше стає і він, здорово віддихнувши, відчуває велику полекшу. Та це, хоч ніколи не кінчиться смертю, може повторитись і звичайно повторюється. Такий напад триває кілька мінут, але може тривати й кілька годин. По нападі недужий плює липкою слиною.

Астма у дітей може по кількох нападах цілком уступити, але заходить небезпека, тоді, коли через такі напади дитина попаде в роздуття легенів: в тім випадку астма може потривати й до старшого віку.

Лікування астми відбуваеться найкраще усунення тих причин, які її викликують або пособлюють її розвоєви. Очевидно, що люди, недужі на астму, повинні вминати перестуду, повинні відповідно до пори року одягатися, не ходити по дворі в часі вітру, або проти вітру, не курити тютюну, в кімнаті тепло тримати тай взагалі гигієнічно жити. Коли причиною астми є нервові недуги, то ці недуги требаб лікувати. В часі нападу астми треба старатися облегчити недужому його віддих, розіпняти йому одежу від шиї та черева, а груди його сильно натирати холодною водою. Щодо штучних ліків, то треба знати, що вони не всі і не кождому однаково помагають. Часом той самий лік, що раз недужому поміг, за другим разом вже не помагає; або знову те лікарство, що помогло одному, цілком не помагає другому дихавичному чоловікови. Тому щодо цього, треба лікарської поради. Лікар може приписати недужому відповідну дієту, відповідні медицини, парові вдихування і т. п.

Головними лікарствами на астму є йод, хлороформ, морфіна, камфора. Часом і операцію трея зробити, коли причиною астми є приміром боляк або наріст в носі, т. зв. поліп.

Але найкраще помагає зміна клімату, тепле, чисте повітря в мірно високих горах або над морем.

В найновіших часах на усмирення астми уживається медицин, т. зв. „ефедрина" (ephedrine). Але приписанням її може зайнятися лише лікар. На одноразовий атак — встрикується адреналіну, що раптово помагає на короткий час.

Увага! — Повищі матеріяли є взяті з книжки автора — „Український Лікар" — (600 сторін друку, оправлена в полотно) котра в недовзі появиться з друку. Хто замовить книжку тепер, тому вишлеться її вже з оплатою почти $3.00.

Пишіть до:

Dr. A. T. Kibzey,
11903 Jos. Campau Ave.,
Detroit, 12, Mich.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 217, відбудуться в неділю, 18. березня, точно в годині 2. пополудні, в гали де звичаяно. Приявність членів є конечна, бо маємо важні справи до вирішення. Довгуючих членів взиваємо вирівнати свої залеглости до Бр. і У. Н. Союзу, бо в противнім разі суспендуємо їх. Шановні члени, старайтесь приєднувати нових членів до Бр. і У. Н. Союзу. — За уряд: М. Яцула, предс.; Т. Шурґот, кас.; А. Іванів, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ Н ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 18. березня, в годині 6. ввечір, в У. Н Домі, 181-183 Фаїт ул. Кожний член повинен прийти на збори, бо є важні справи до полагодження, і заплатити свої належитости до У. Н. Союзу і Тов. Січи. Коли член довгує більше як два місяці, то відділовий уряд є змушений такого члена суспендувати. Просимо привести з собою знайомих і вписати до У. Н. Союзу. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Ssnford Pl., Jersey City, N. J.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 17. березня, в 8. год. ввечір, в церковній гали св. Юра, 28 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Д. Марії, від. 112, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. березня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній св. Петра й Павла на Калич. Просимо всіх членів прийти на ці збори і заплатити свої вкладки. — За уряд: Марія Ліска, предс.; Парâня ізуРн, кас.; Катерина Ґабрівська, фін. секр;. Ева Лялук, рек. секр.

МАНЧЕСТЕР, Н. Г. — Повідомляємо всіх членів і члениць Тов. Пр. Діви Марії, від. 178, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. березня, в парохіяльній гали, 54 Волнот ул., точно в год. 2. пополрудні. Взиваємо всіх членів брати більшу участь у відділовім життю і приходити на місячні збори. — За уряд: Н. Беднарчук, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. березня, в гали парохіяльній, 803 Фронт ул., в 2. годині пополудні. Просимо членів прийти на означений час і вирівнати свої вкладки. Довгуючі члени, коли не заплатять своїх вкладок найдальше до 25., будуть суспендовані, як старші так і діти. — За уряд: Й. Матковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; . Федорак, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 18. березня, в годині 1. пополудні, в парохіяльній салі, 74 Геррис Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до обговорення і полагодження. Вписуйте своїх дітей до своєї організації, бо нема кращої запомогової організації як У. Н. Союз. — І. Кюльський, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Квартальні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 18. березня, зараз по Сл. Божій, в сали парохіяльній. Просимо членів прийти і вирівнати всі свої довги. Будуть також важні справи до полагодження. — Уряд.

СТЕМФОРД, КОНН. — Квартальні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 18. березня, в годині 3. пополудні, в церковній гали на Ґрінвіч Еве. Просимо всіх членів і члениць, місцевих і позамісцевих, прийти точно на час, бо є важні справи до полагодження. — В. Карий, предс.; В. Блащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 17. березня, в годині 7:30 ввечір, в домі 122 Ліберти вул. Просимо всіх членів і члениць прийти на ці збори, бо маємо багато справ до полагодження. — Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов, від. 37, повідомляє всіх своїх члениць, що квартальні збори відбудуться в неділю, 18. березня, в годині 3. пополудні точно. Просимо всіх явитися на ті збори, бо є важні справи до полагодження. Будемо принимати нових члениць і вписувати діти до У. Н. Союзу, тому котра з члениць має кого вписати, то прошу привести на збори. — Анна Гнатюк, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. березня, в годині 1. пополудні, в гали Тов. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти на ці збори. Довгуючих членів просимо вирівнати свої вкладки. — С. Чорномаз, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Квартальні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 17. березня, в год. 7:30 ввечір, в гали У. Д. Гор. Клюбу, 31-34 Гренд Еве. Просимо всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і члениць явитися на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Просимо членів і члениць вписувати своїх дітей в члени У. Н. Союзу. Довгуючих членів напоминаємо заплатити свій довг. Не явившийся на ті збори член чи урядник підлягає карі згідно зо статутом. — М. Левицький, предс.; Г. Василик, кас., П. Баранич, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 17. березня, точно в год. 8. ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 6:30 ввечір. Є багато важних справ до вирішення, тому приявність усіх членів обовязкова. — Уряд.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє, що надзвичайні збори відбудуться в неділю, 18. березня, в годині 2. пополудні, в гали У. Г. Клюбу, 13 Вашингтон ул. — В. Комар, предс.; В. Мандзій, секр

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. — Щасливий був відділ 300, коли на місячні збори, що відбулися 18. лютого, явилося дуже поважне число членів, таке, що від коли я урядником у відділі, ще не памятаю, щоб стільки було на зборах. На тих зборах вибрано делегатом на конвенцію М. Гентоша, а його заступником Івана Годованця. — М. Гентош, секр.

МекАДУ, ПА. — Відділ 7 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 18. березня, в церковній гали, точно в год. 3:30 пополудні. Просимо всіх членів бути присутними на означений час. — Уряд.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 42, відбудуться в неділю, 18. березня, в год. 2. пополудні, в льокали У. Н. Дому, 237 Ґовп Еве. Довгуючих членів просимо вирівнати свій довг, бо хто довгує більше як 2 місяці, буде суспендований. — П. Головачук, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 242, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінг відбудеться в неділю 18. березня, в год. 2-гій пополудні, в галі церковній. Проситься всіх членів зійтись на час. Довгуючих членів напоминаємо вирівнати свій довг. — І. Савчак, предс., А. Скоцинец, касієр, І. Маркович, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 18. лютого 1945 року помер у 63. році життя

ІЛЬКО КАЧМАР,

довголітний член Бр. св. О. Николая, від. 106 У. Н. Союзу в Шікаґо, Ілл.

Покійний походив зо села Пісковичі, повіт Ярослав, Західна Україна. До Бр. св. Николая і У. Н. Союзу вступив 1916 р. Полишив у вмутку жену Юлію, 5 подружених дочок: Анну, Марію, Ольгу, Емілію, Олену; 8 внуків; 2 сини: Михайла і Івана, котрі є при війську вуйка Сема.

Похорон відбувся 21. лютого з погреб. заведения до укр. катол. церкви св. О. Николая, а з церкви на укр. цвинтар св. О. Николая при Гіґтінс Ровд і Дісплейн Рівер, при участи багато членів, родини, кревних і знайомих. — В. Й. П.!

Г. Дацьків, секр.

ТАРЗАН, ч. 1141. Визов смерти.

TARZAN'S KEEN EYES SEARCHED THE SEA, BUT THERE WAS NO LAND OR SHIP IN SIGHT.
TARZAN WAS UNAFRAID. EVERY LIVING THING MUST DIE. PERHAPS HIS TIME HAD COME.
"DEATH! MY OLD FAMILIAR FOE," HE CRIED. "YOU MAY WIN-- BUT TARZAN WILL FIGHT TO THE LAST."
SOON HE FELT THE PANGS OF HUNGER, THE FIRST PORTENT OF DEFEAT---FOR THERE WAS NO FOOD IN THE RAFT.

Бистрі очі Тарзана шукали по морю, але ні суші ні корабля не було видно.

„Смерте, мій старий відомий вороже", він крикнув, „ти можеш ще виграти проти Тарзана".

Незадовго він почув болі голоду, перший заповіт перемоги — бо він не мав ніяких харчів на човні.